

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinqve, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

Dispytatio XIV. De immutabilitate, & perpetuitate beatitudinis, continens
sectiones tres.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

DISPUTATIO XIV.

De immutabilitate, & perpetuitate
beatitudinis.

SECTIO I.

Virum felicitas supernaturalis Sanctorum
futura sit perpetua.

I. **E**rtur communiter error Origenis negantis perpetuitatem beatitudinis, & ponentis perpetuam vicissitudinem felicitatis, & miseriam. Sic tribuit Origeni Augustin. *heres. 4.3.* addens, neminem posse Origenem excusare. Hieronym. *epist. 59. ad Aut.* & Epiphani. *epist. ad Ioan.* Hieron. *cap. 61. quest. 60. inter epist. Hieron.* Theophyl. Alexand. *in 2. epist. Pasch.* & sumitur ex Origen. *2. Periar. cap. 5. & sequentibus, & libr. 2. cap. 3.* Pamphilus vero, & alij excusant Origenem, & afferunt alia loca in contrarium: sed hoc parum refert, ut late Hieronym. *Apolog. contra Rufinum: legatur Aug. 12. de Ciuit. c. 13. 20. & alibi, & Greg. li. 34. Moral. cap. 16.*

II. **P**rimo certum sit, statum supernaturalis, ac perfectæ beatitudinis fore perpetuum. Est de fide, imo articulus fidei, hoc enim sensu scõfitemur in Symbolo, nos spectare vitam æternam, & repetitur frequenter in Scriptura sacra, ut illud *Matth. 25. Venite benedicti, &c. & infra, Et ibunt hi in vitam æternam, &c.* Solum posset quis dicere hæc & similia testimonia non conuincere, quia in Scriptura sæpe dicitur æternum, quod per multa secula est duraturum, etsi in rigore non careat sine, seu principio. Respondetur, in præsentis sumi proprie, & in rigore prout significat durationem sine fine: hoc autem constat tum ex intelligentia, & sensu Ecclesiæ, & Sanctorum omnium: tum ex proprietate verbi sæpe repetiti, & in re tanti momenti, quæ continet præcipuam Dei promissionem, & quia in aliis locis satis est hoc explicatum, ut *Apocal. 3. Foras non egredietur amplius: 1. ad Theisal. 4. Sic semper cum Domino erimus, & ideo 1. Petri 1. dicitur hæreditas illa incorruptibilis, incontaminata, & immarcescibilis, & ca. 5. dicitur, immarcescibilis gloria corona: ratione declarabitur infra.*

III. **D**icendum secundo, non omnes perfectiones beatitudinis esse eodem modo perpetuas, & æternas. Sic declaratur, nam in primis duplex perfectio potest distingui in illo statu: vna positia, altera quasi priuatiua, quæ consistit in carentia omni mali tam culpæ, quam pœnæ. De hac posteriori nihil aliud occurrit dicendum: nisi quod perpetuo durabit eodem modo, & absque vlla mutatione, quia hæc perfectio est integra, & totalis in suo genere, id est, omnino excludens quidquid habet veram rationem mali, in quo nulla erit vnquam diminutio, vel mutatio. De quo multa *Apocalypf. 7. 21. & 29. & supra ostensum est, hoc pertinere ad statum beatitudinis.*

IV. **Q**uoad perpetuitatem positiuam. At vero positia perfectio duplex distingui potest, vna per modum actus primi, alia per modum actus secundi: prior perpetuo durabit eadẽ numero, & in indiuiduo immutabilis, sic n. durabit gratia, lumen gloriæ, & similes proprietates, quia in his maxime consistit perpetuitas huius status, nec mutantur, nec amittuntur, nisi

per peccatum. Item de perfectionibus corporum, quæ consistunt veluti in actu primo, dicitur *1. ad Corinth. 15. quod surgit corpus in incorruptionem: ergo multo magis id verum est de perfectionibus animæ. At vero alie perfectiones, quæ consistunt in actu secundo, quædam sunt pertinentes ad accidentalem beatitudinem, & hæc suo quidem modo erunt perpetuæ, non tamen ita, ut eadem numero perseuerent, quia nihil est, quod necessitèr beatos ad habendos semper eodem numero actus considerationis, aut gaudij circa bona creata: erit ergo in his perpetuitas quoad duo, primum, quia semper erit in potestate beati habere huiusmodi gaudia, & actus prout sibi placuerit, nam semper conseruat principia illorum per modum actus primi, quo sua voluntate uti potest. Secundo quoad quandam perpetuam vicissitudinem horum actuum, & gaudiorum, quia à cogitatione vnus rei transibunt ad cogitationem alterius, & cæc. Alii vero sunt actus secundi, in quibus consistit essentialis beatitudo, vel cum illa habent intrinsecam connexionem, & in his erit perpetuitas, & immutabilitas in ipsismet actibus, etiam indiuiduo semper manentibus, absque vlla mutatione, quæ in illis fiat: & hoc modo intelligenda est proprie æternitas illius vitæ, & sic dicuntur Angeli semper videre faciem Patris, & de illo gaudio dicitur, *Gaudium vestrum nemo tollet à vobis: & supra disp. 9. ostendi hos actus esse necessarios: ergo iidem numero semper perseuerant, nec possunt augeri, vel diminui, ut supra etiam dixi disp. præced. sect. vlt. num. 4.**

Obiicies contra hanc perpetuitatem beatitudinis, nam illa danda est tanquam merces, & præmium nostrorum meritorum: ergo non habebit maiorem perfectionem, quam nostris meritis debeatur: sed nostris meritis non debetur æternitas præmij. Probatur, quia in nostris meritis duo possunt considerari, vnum perfectio intensiua, seu quantitas eorum, & hæc satis superque compensatur intensiua perfectione beatitudinis: secundum est duratio meritorum, quæ est temporalis, & finita: ergo compensabitur etiam sufficienter duratione finita ipsius præmij: ergo non est vnde æternitas beatitudinis debeatur nostris meritis, sed superat potius omnem proportionem eorum, sicut infinitum superat finitum. Hanc difficultatem attingit Scot. *in 4. d. 49. q. 6. & in summa respondere videtur, illam beatitudinem futuram esse æternam, non ex vi meritorum, sed ex libertate Dei. Atque idem sentit Supplem. Gabr. quest. 4. & ipse Gabr. in 2. d. 27.*

Hæc vero sententia dupliciter intelligi potest, & in vtroque modo est falsa, etsi non in eodem gradu. Prior sensus est quod beatitudo æterna, ut æterna, non sit præmium beatorum, ita ut nos non mereamur æternitatem, & perpetuam conseruationem illius beatitudinis, nec nobis ex iustitia respondeat: & hunc sensum existimo esse plusquam falsum, contra communem sententiam Theologorum *in 2. d. 27. vt latius in 1. 2. q. 114. tractatur, colligitur ex Trident. sess. 6. Can. 32. definiente, mereri nos vitam æternam, & eodem modo loquitur passim Scriptura 2. ad Corinth. 4. Quod momentaneum est, & leue, æternum gloriae pondus operatur, & c. ipsa ergo opera nostra operantur per modum meriti præmij æternum, velle, & ideo illa corona dicitur *incorruptibilis, 1. ad Cor. 9. Denique vbi est promissio sub conditione operum facta iustis, est meritum, sed Deus promittit non solum visionem, sed æternam visionem sui propter bona opera, Apocalypf. 3. Qui vicerit, & c.**

foras

foras non egredietur amplius, & cæter. i. ad Timoth. 6. & aliis locis supra citatis: ergo meremur non solum visionem, sed etiam æternitatem visionis, neque authores citati id negant, vt existimo. Dices, ergo supposito nostro merito vt nunc est, non posset Deus etiam de potentia absoluta priuare beatum beatitudine. Respondetur concedendo, & hæc est certa securitas beatorum, quia sciunt non posse Deum esse iniustum, nec negare se ipsam.

tuatam in habitu seu in radice.

VII.

Secundus sensus esse potest, quod in nostris operibus nihil sit, propter quod eis respondeat æternitas in præmio, sed quod totum fuerit ex acceptatione Dei, & liberalitate, & hunc existimo esse sensum illorum autorum, qui etiam est falsus, quia perfecta ratio meriti, & præmii, præter promissionem, requirit sufficientem, & condignam proportionem, hæc autem explicari potest varie, primo modo, quia gratia, quantum est de se, est perpetua, & ideo opera, quæ ab illa procedunt, quantum est ex vi illius, postulant perpetuum præmium, saltem quantum est ex parte Dei, id est, quod à Deo non auferatur, quando homo non posuerit impedimentum, & ideo etiam nostra opera formaliter temporalia sint, tamen veluti in semine, & radice continent sufficientem causam æternitatis. Deinde ex parte ipsius termini explicari hoc potest, quia opera nostra, quæ in obsequium Dei sunt, veluti natura sua tendunt ad perfectam coniunctionem cum ipso Deo, in qua beatitudo consistit: vnde ex se habent quod sint proportionata media ad illum finem. Quod etiam Aristot. ex parte cognouit. primo Ethic. cap. 9. dicens, si quod est munus Deorum eis consentaneum, credendum esse felicitatem à Diis ipsis dari, eamque esse diuinum quoddam præmium virtutis, ergo quicquid fuerit connaturale, & intrinsecum illi beatitudini, & coniunctioni cum vltimo fine, habebit etiam proportionem, & condignitatem cum nostris operibus, præsertim si ad eundem ordinem pertineant: æternitas autem est intrinseca illi beatitudini, & visioni: non est ergo ex sola extrinseca acceptatione adiuncta, sed fundata in ipsa connaturali proportionem rerum. Duo super sunt in hoc discursu probanda, scilicet, perpetuitatem esse connaturalem illi beatitudini tam vt visio Dei, quam vt perfecta beatitudo est, quod fiet duabus questionibus sequentibus.

Aeternitas respondet nostris meritis, quia procedunt ex gratia de se perpetua.

Item quia tendunt ad terminum perpetuum.

SECTIO II.

Virum beatitudo sit natura sua incorruptibilis, ac perpetua.

I. Probatur pars neg. quoad perpetuitatem in actu, seu ex se.

Ratio dubitandi esse potest, quia aut est sermo de perpetuitate in actu, aut in aptitudine, seu in debito, & radice. Priori modo neque visio Dei, neque vlla creatura potest esse perpetua ex se, & ab intrinseco, quia necesse est vt pendeat à Deo in se, & consequenter quod ab illo recipiat perpetuitatem essendi: vnde hoc modo esse intrinsece perpetuum est proprium Dei. Atque eodem sensu negant aliqui Theologi esse aliquam creaturam necessariam ex se, ac perpetuam: ac similiter in Patribus, & interdum in Conciliis hoc sensu dicitur, omnem creaturam esse corruptibilem, & ex Dei benignitate accipere perpetuitatem, vt latius i. p. q. 61.

II. Arguitur etiam contra perpetuitatem.

Si vero sit sermo in secundo sensu, non potest aliqua creatura esse necessaria, ac perpetua, nisi in quantum habet talem naturam, cui supposito quod semel existat, debetur perpetua conservatio.

Suarez in primam secundæ D. Thom.

uatio eiusdem esse, & hoc modo Angeli, & cæli sunt perpetui, sed hoc dici non potest de visione beata, seu lumine gloriæ, quod perinde est. Probatur primo, quia nulli accidenti debetur esse per se, sed ratione subiecti, ergo si accidens est tale, quod non est debitum subiecto, non poterit illi esse debita conservatio in esse, sed lumen gloriæ cum sit supernaturale, non est debitum subiecto, cui inest [loquimur enim physice]: ergo neque illi est debita conservatio in esse: ergo neque incorruptio, vel perpetuitas. Secundo id amplius explicatur, quia, teste Aristot. priuatio est principium corruptionis: sed intellectus noster ex se est subiectus priuationi talis luminis, nam illud lumen est forma extrinsecus illi adueniens: ergo est in illo subiecto sufficiens principium corruptionis talis luminis: vnde de facto etiam aliquando corruptum est tam lumen, quã visio beata: vt in Paulo, vel Beata Virgine, si vidit aliquando diuinam essentiam, nam illa visio paulo post corrupta est. Vnde argumentor tertio, nam gratia est qualitas corruptibilis, vt experientia constat, nam quotidie corrumpitur: ergo multo magis lumen gloriæ, & visio beata. Patet consequentia, quia gratia censetur nobilior forma in illo ordine, & quia comparatur ad lumen, vt essentia ad facultatem: non potest autem esse incorruptibilior natura, quam proprietates eius. Quarto, quia ad rationem beatitudinis non est necessaria hæc perpetuitas, sed satis est quod Deus statuerit perpetuo conservare perfectionem, in qua consistit beatitudo, vt patet in gloria corporis, & dotibus eius: sunt enim corruptibiles ex se, cum sint in subiecto corruptibili, & tamen habent perpetuitatem ad rationem beatitudinis sufficientem. Propter hæc, præsertim propter primum argumentum, quidam ausi sunt ita loqui, vt dicerent illam beatitudinem esse corruptibilem natura sua. Quæ opinio improbabilis omnino est, nam in re nihil potest fere dicere diuersum à cæteris autoribus, & in modo loquendi aliena est à tota antiquitate & à modo loquendi etiam Scripturæ, & Sanctorum, & propter infirmum fundamentum, vt videbimus.

III.

Dicendum vero est, illam beatitudinem natura sua esse incorruptibilem, ac perpetuam non minus vere, ac proprie, quam sint cæli, aut anime nostræ. Sic Diu. Thom. 1. 2. questio 5. articulo 4. ad 1. vbi ait, per hanc beatitudinem eleuari hominem ad participationem æternitatis: & clarius 1. part. questio 10. articulo 3. inter entia natura sua immutabilia, & æterna ponit visionem Dei, quã dicit propterea vocari in Scriptura vitam æternam: & art. 5. ad 1. illam visionem mensurari non tantum æuo, sed etiam æternitate participata: idem in 2. d. 2. questio 1. articulo primo ad quartum. Caietan. locis citatis, Scot. in 4. d. 49. questio 3. articulo 4. & omnes Thomistæ. Idem Scot. d. 49. questio 6. quia eodem modo loquitur de visione sicut de Angelis: neque inter Scholasticos est qui contradicat. Fauer Augustin. 13. de Trinitate. capite octauo & duodecimo de Civitate capite vigesimo. & lib. 22. capite 30. Fulgent. de fide ad Petrum, cap. 23. estque elegans locus Bernardi sermon. 21. in Cant. neque contemnendæ sunt loquutiones Scripturæ sacræ, in hereditatem incorruptibilem, incontinentiam, & immarcescibilem, & illud, alii quidem vt corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam, & similes, quæ omnino proprium possunt habere sensum.

IV.

Ratione vero philosophicæ probatur, quia creatura non potest alia ratione dici incorruptibilis, & perpetua, nisi quia neg. habet contrarium.

Handwritten notes in red ink on the right margin, including the name 'VALEZ' and other illegible characters.

Definitio
rei per sus-
pensionem
supernatu-
ralem in-
fluxus non
constituit
rem corru-
ptibilem.

rium, neque aliquod principium intrinsecum corruptionis, & consequenter neque extrinsecum creatum: sed solum potest definire esse per suspensionem diuini influxus hæc autem omnia conueniunt tam lumini gloriæ, quam visioni beatæ. Maior constat ex Aristotel. & consensu omnium sapientum, à quibus petendæ sunt rerum definitiones, & non pro libito confingendæ: patet inductione in rebus incorruptibilibus, & ratione, quia ille modus, seu possibilitas amittendi esse per solam suspensionem influxus diuini, non est separabilis à creatura: ergo neque ex hoc solo capite potest creatura dici corruptibilis, prout nunc loquimur, neque carentia illius necessaria est ad corruptibilitatem: ergo non potest in creatura maior incorruptibilitas reperiri quam illa, quæ excludit omnem alium modum amittendi esse. Probatur minor, & in primis quod lumen non habeat contrarium, patet, quia hoc in vniuersum commune est omni lumini in suo ordine perfecto. Dices, error est contrarius illi visioni, & consequenter habitus ille erit contrarius lumini. Respondetur non esse contraria, quia nec sunt eiusdem ordinis, nec possunt mutuo se expellere, illa enim visio sic perficit subiectum, vt reddat illud omnino incapax erroris sibi contrarii, nec versantur proprie circa idem subiectum, vt idem, quia error respicit subiectum quatenus naturaliter perfici potest, aut deficere: visio autem eleuat subiectum, & altiori modo perficit secundum capacitatem obedientialem eius.

V. Rursus quod nullæ sint causæ corruptionis in illa visione, patet, quia subiectum est in corruptibile, & lumen à nullo alio pendet nisi à solo Deo, neque visio pendet nisi ab intellectu, & lumine, quæ perpetua sunt, & necessario operantur in illo statu, & illis debetur concursus diuinus accommodatus: quod si loquamur de causa morali corruptionis, quæ potest esse solum peccatum, etiam illa omnino excludit illud: ergo nulla potest cogitari hic causa intrinseca corruptionis, vel extrinseca creata.

VI. Secundo, [vt simul primo fundamento contrario satisfaciamus] quod forma sit supernaturalis, non est sufficiens causa vt dicatur corruptibilis, quis enim vnquam loquutus est ita, aut quis dicat vnionem hypostaticam solum quia supernaturalis, non esse natura sua indissolubilem & incorruptibilem, quin potius eo maxime indissolubilis est, quia est maxime diuini ordinis, & supra totam capacitatem naturalem creaturæ, eleuans illam ad quandam ordinem superantem omne agens contrarium, & omnem modum corruptionis: quod fere idem reperitur in visione. Deinde, illud quod dicitur de debito conseruationis, primo non esset admodum necessarium, nam supposito quod res existat, vt ex se habet perpetuo durare, satis est vt nulla creatura possit illi auferre esse, & quod illi non sit debitum non esse, nam hoc ipso pertinet ad diuinam prouidentiam, vt conseruet creaturam in esse, quam produxit, cui nec debetur non esse, neque aliunde auferretur esse, & fortasse nulli creaturæ maiori debito debetur conseruatio in esse. Exemplum philosophicum esse potest, nam motus cæli, teste Aristot. perpetuus est natura sua, quamuis valde probabile sit non esse debitum cælo secundum priuatiuam naturam considerato, nam ad perpetuitatem satis est quod illi non repugnet, & quod aliunde nõ habeat contrarium, nec principium corruptionis. Sed vltra hæc, quamuis a-

nimæ, vel intellectui secundum se non debeatur visio, seu lumen. tamen lumini, vt sic, ex natura sua debetur tale subiectum: ergo postquam in illo est, etiam illi debetur ex natura sua conseruari in illo subiecto quoadiu aliunde non expellitur. Rursus, vt proprie loquamur, nec considerandum est solum subiectum, nec sola forma, sed hoc compositum ex vtraque, quod proprie fit vel definit esse: hoc autem compositum ex se indissolubile est, illi autem, saltem ratione formæ, debetur semper conseruari, & non dissolui si aliunde non corrumpatur: sicut huic composito ex intellectu, & lumine debetur concursus ad videndum, quia licet non debeatur intellectui secundum se, debetur tamen huic composito ratione formæ: ergo simile iudicium ferendum est de concursu, seu influxu ad existendum, quod licet non debeatur subiecto secundum se, debetur tamen huic composito ratione formæ.

Ex his patet responsio ad primam, ac præcipuam rationem dubitandi positam in num. 2. Ad secundam vero de priuatione, dicitur in primis, non quancumque priuationem possibilem sufficere ad principium corruptionis, sed illam, que oritur ex capacitate, seu appetitu ad positiuam formam repugnantem. Deinde in intellectu proprie secundum se non est priuatio visionis, sed mera negatio: si autem aliquo modo est illa priuatio, solum est in ordine ad absolutam Dei potentiam per capacitatem obedientialem, & hoc modo concedo in ordine ad illam posse lumen corrumpi, sicut posset etiam Deus corrumpere cælum, seu annihilare Angelum, id autem non satis est vt res dicatur natura sua corruptibilis, vt dixi, & patet responsio ad confirmationem de visione Pauli in eodem num. 2. illa enim si semel fuit, & præsertim si ex lumine gloriæ processit, ex se incorruptibilis erat: Deus autem potuit illam non conseruare. Addit vero Medina loco illo duodecimo, articulo quarto, si illa visio non processit à lumine, sed à solo auxilio, dicendam esse potius corruptibilem, quam incorruptibilem, quia existit modo præternaturali, & ex se non petit semper ita conseruari: sed quamuis questio forte sit de modo loquendi, non admitterem, qualitatem natura sua incorruptibilem aliquando esse ex se corruptibilem, & incorruptibile differunt natura sua genere. Vnde in eo casu dicerem, illam visionem natura sua postulare connaturallem modum, quo semper conseruetur, & hoc satis esse vt sit incorruptibilis, quamuis modus ille, quo fieret sine lumine non postulet ex se, vt sit perpetuus, sicut gratia, quæ fit medio Sacramento, natura sua postulat conseruari, quamdiu in subiecto non est aliquid repugnans, quamuis illa dependentia, quam habet in feri, à Sacramento non postulet semper conseruari, quia est præternaturalis, & est alia magis connaturalis ex natura sua incompossibilis quam illa.

Vnde patet responsio ad tertium de gratia, nam etiam illa de se postulat perpetuitatem, & secum illam assert si sit in statu perfecto: at in via potest aliqua ratione corrumpi, quia est in statu imperfecto, & quodammodo præternaturali, & adhuc in illo non est physice corruptibilis intrinsece, quia non habet aliquod physicum principium intrinsecum corruptionis, sed solum morale, quod est peccatum.

Ad quartum dicitur, si ratio beatitudinis formaliter solum consideretur, satis esse quod perpetuo

VII.

VIII.

IX.

tuo duret, siue hoc habeat natura sua, siue ab extrinseco conseruante; si tamen consideretur res illa, in qua perfecta beatitudo consistit, valde consentaneum rationi est, vt illa ex se postulet perpetuitatem, quia si ex se est sufficiens ad beatificandum, necesse est vt saltem ex se postulet eas perfectiones, quæ ad perfectam beatitudinem necessariz sunt: atque ita constat non solum visionem, sed etiam omnes dotes animæ beatæ ex se esse aliquo modo incorruptibiles, nam amor & fructio Dei sicut ab intrinseco habent necessitatem, ita & perpetuitatem, reliqua vero satis est quod habeant hanc incorruptibilitatem quoad actus primos, vt dixi. De dotibus autem corporis non est hic disputandum, sed in illis satis est quod habeant incorruptibilitatem accommodatam subiecto, quia illud non est simpliciter necessarium ad perfectam beatitudinem, vt dictum est.

SECTIO III.

Vtrum de ratione beatitudinis sit, quod sit actu perpetuo duratura.

I. **H**ic etiam non est questio de intrinseca natura, seu appetidine ad durandum, sed de actuali duratione perpetua, quæ ultra rei naturam, & entitatem nihil addit, nisi quod extrinseca causa perpetuo sit conseruatura rem talē, quod est separabile ab ipsa re. Et hinc oritur ratio dubitandi, quia beatitudo hæc est quid creatum, sed non est de ratione alicuius creaturæ quod sit perpetuo duratura, nam licet Deus creet Angelum, & pro vno die tantum illum sit conseruaturus, nihilominus pro tunc esset verus Angelus, & haberet quidquid est de ratione eius: ergo similiter si Deus conferat visionem alicui vno die duraturam, illa erit perfecta & essentialis beatitudo, & dum durat, constituet vere beatum: ergo quod perpetuo sit duratura, non est de ratione beatitudinis. Ratio à priori esse videtur, quia præter naturam rei hoc nihil addit nisi extrinsecum decretum Dei statuentis conseruare perpetuo talē rem, sed propter extrinsecam denominationem non mutatur natura rei: ergo. Item quidquid consideratur in perpetua duratione præter id, quod actu non est in re, concipitur à nobis vt quid futurum, sed illud vt sic non potest pertinere ad præsentem beatitudinem, quia homo non fit beatus nisi per id, quod actu iam habet: ergo quod postea res sit duratura, nec ne, non spectat ad actualem beatitudinem. Nisi quis dicat pertinere media cognitione præsentem, quatenus scilicet beatus cognoscit nunc se non esse vltro visionem priuandum, ex qua cognitione securitas oritur, vel in illa consistit. Sed contra hoc est, quia hæc ipsa cognitio non est de ratione beatitudinis, quia neque est visio Dei, neque amor, nec circa obiectum increatum, & per se necessarium versatur.

II. **I**n contrarium autem est, quia omnes sapientes, qui de beatitudine loquuntur, requirunt actualem perpetuam durationem ad veritatem eius: Arist. 1. Ethicor. cap. 5. & 7. *Ver nec vna facit hiruundo, nec vnus dies, idem cap. 9. & 10. ac lib. 10. capit. 7.* quæ loca explicans D. Thom. cum aliis dicit ad beatitudinem requiri diturnam, stabilem, seu perpetuam durationem felicitati proportionatam, ita vt si sit imperfecta felicitas huius vitæ, requiratur stabilitatem status huius vitæ, vel saltem vt habeat immobilitatem perfectioni huius vitæ accommodatam; si ergo sit beatitudo per-

fecta simpliciter, requireret perpetuitatem simpliciter. Atque eadē est sententia Augustini, vbi cum loquitur de hac materia, quam sic explicat, nam si beatitudo deserit volentem, non potest dici felicitas, quam aliquis volens deserit; si autem deserit nolentem, quomodo beata vita est, quæ ita est in voluntate, vt non sit in potestate, aut quomodo potest esse felix qui se amissurum timet quod maxime amat. Ita fere 13. de Trinitat. cap. 8. & 12. de Ciuit. cap. 20. & 1. de morib. Eccles. cap. 3. & eadem videtur esse sententia Diui Thomæ 1. 2. q. 5. art. 4. qui eadem fere ratione vtitur.

In hac dubitatione D. Thom. *ibid.* affirmat, ad hanc beatitudinem necessariam esse, vt amitti non possit: non tamen satis explicat, an hoc sit simpliciter necessarium, vt homo possit dici beatus, vel solum pertineat ad quoddam complementum, & statum beatitudinis: neq. magis hoc explicat Caiet. aut alii Thomistæ. Cæteri vero Theologi fere respondent sub distinctione sæpe repetita, quod si beatitudo sumatur pro operatione perfectissima intensionis, perpetuitas non est de ratione eius; si vero sumatur pro perfectissima intensionis, & extensionis, sic necessario includere perpetuitatem. Ita fere Scot. in 4. d. 49. quest. 6. Durand. quest. 6. Supplem. Gabr. quest. 2. artic. 3. d. 7. Ocham quest. vlt. art. 4. d. 6. Maior quest. 12. d. vlt. simpliciter affirmant de ratione beatitudinis esse perpetuitatem, quomodo etiam loquitur Scot. quest. 3. artic. 4. concl. 3. quamuis addat Maior, questionem videri de nomine, quod in huiusmodi etiam ita videtur: nam considerando essentiam, & naturam illius operationis, in qua beatitudo consistit, constat perpetuitatem hæc non esse de ratione eius, vt probant rationes dubitandi priori loco posita in num. 1. Si vero consideremus conditionem, quam requirit illa operatio quatenus nomine beatitudinis significatur, vt sufficiens sit ad cōferendum homini omnem effectum, quem beatitudo requirit, est sine dubio necessaria illa perpetuitas. Atque ita loquenti sunt auctores citati posteriori loco in num. 2. & sic nobis loquendum est.

IV. **S**impliciter itaque dicendum, visionem Dei, & amorem, vt possit denominare hominem simpliciter beatum, requirere vt perpetuo duratura sint. Hoc potest duplici ratione explicari, primo cum D. Thoma in citato articulo, quia beatitudo, vt talis sit, oportet vt sit sufficiens ad faciendum appetitum hominis, & excludendā anxietatem, & timorem, qui tristit am ingerere possit; sed ad hoc non sufficit illa operatio, nisi perpetua sit, nā timor amittendi illam non posset non causare tristitiam, quod maxime verum habet de appetitu ipsiusmet beatitudinis essentialis, nam hic maxime satiari debet, & re vera non fatiatur per operationem temporalem, nam cum ipsa potentia, & capacitas sit perpetua, appetit inseparabiliter coniungi suo vltimo fini. Et hinc oritur secunda ratio, quæ sumitur etiam ex D. Thom. 1. p. quest. 12. artic. 7. ad 1. in illis verbis. *Beatus videndo Deum comprehendit ipsum, quia videndo habet sibi præsentem, in potestate sua habens eum semper videre: vbi significat, hanc potestatem semper videndi esse de ratione consecutionis, vt consecutio est: dixi autem supra beatitudinem consistere in conseruatione simpliciter, non autem dicitur consequi diuitias, v. g. qui solum accipit potestatem vtendi illis vno, vel altero die: nisi absolute consecutur plenum dominium, & plenam potestatem vtendi illis, quam appetebat: sic Ergo quamuis Paulus viderit Deū breui tempore, non censetur consecutus Deus, donec inamissibiliter illum videat: ergo non potest dici simpliciter beatus,*

tus, donec habeat visionem perpetuo duraturam. Quod tandem à contrario potest explicari, nam qui ad tempus caret visione beata, si postea speret illam consequi, non potest dici miser, ut patet de animabus purgatorii: ergo & à contrario qui ad tempus videt, sed timet privari visione, non potest dici simpliciter beatus.

V. Ad rationes dubitandi, si contra hoc fiant, respondetur, quamuis hæc perpetuitas physicè non addat visioni entitatem aliquam, adde tamen firmitatem quãdam, & permanentiam eiusdem entitatis, quæ licet proveniat à causa efficiente extrinseca, tamen in ipsamet visione quali reperitur, & reddit illam æstimabilem, ut maius quoddam bonum, quod non speratur futurum, sed iam totum præsens habetur hoc ipso quod à sua causa procedit ex immutabili proposito conservandi illam; & hæc satis sunt ut illa visio veluti affecta hac conditione habeat rationem, seu statum, in quo possit habentem simpliciter denominare beatum.

VI. Pectitur autem in illa tertia ratione dubitandi, an cognitio huius perpetuitatis sit etiam eodem modo necessaria ad beatitudinem, quæ fere coincidit cum alia questione, quam tractat Ocham, & Supplem. Gabr. *supra*, an securitas sit de ratione beatitudinis; ad quam ipsi respondent simpliciter negando, quia ponunt securitatem in actu quodam irascibili, quod nos supra *disput. 11. sect. 1.* improbavimus, dicentes, securitatem nihil differre à prædicta cognitione. Nihilominus tamen respondeo verum esse propter rationem illam tertiam, quod hæc cognitio non versatur circa Deum, sed circa obiectum creatum, & si aliquo modo potest circa Deum versari, solum est quatenus in eo cognosci potest voluntas quædam libera conservandi in homine formalem beatitudinem: est ergo illa cognitio conditio necessaria ex parte beati, ut possit omnino satiari desiderium eius, & hæc est differentia inter perpetuitatem, & cognitionem perpetuitatis, nam illa est necessaria ex parte illius operationis, quæ est beatitudo, nam sine illa conditione etiam de se non est sufficiens ad beatificandum, & satian- dum; at vero cognitio perpetuitatis solum ex parte subiecti est necessaria, nam visio hoc ipso quod perpetua est, de se sufficit ad satian- dum appetitum, oportet tamen ut cognoscatur, quia appetitus satiari non potest, nisi præcisa cognitione.

DISPUTATIO XXV.

De his, quæ ad naturalem beatitudinem pertinent.

DE hac re aliqua supra dicta sunt, quæ hic sunt supponenda, tradentes enim nonnullas divisiones beatitudinis *disput. 4. sect. 3.* ostendimus, necessarium esse dari aliquam beatitudinem hominis naturalem. Deinde, tractando de obiecto beatitudinis *disput. 5. sect. 1.* ostendi solum Deum esse obiectum beatitudinis etiam naturalis, quoniam ipse solus est finis ultimus hominis quacumque ratione consideratur. Rursum, disputando de essentia formalis beatitudinis *disput. 6. sect. 2.* concludimus commune esse beatitudini naturali, ut in operatione consistat, & consequenter illam debere esse operationem mentis, seu partis intellectivæ, secundum quam est homo capax Dei. Reliquum ergo est ut

aliqua addamus, quæ de hac beatitudine desiderari possunt: quæ fere ad similitudinem eorum, quæ de supernaturali beatitudine dicta sunt, erunt explicanda.

SECTIO I.

In quo consistat proprie hæc beatitudo naturalis.

OMISSIS aliorum Philosophorum sententiis, de quibus supra dictum est, sententia Aristotelis, ut etiam attigimus in *disputatione. 30. Metaph. sect. 11. a numer. 36.* in hoc negotio est, propriam & perpetuam beatitudinem hominis consistere in contemplatione substantiarum separatarum, quod præsertim intelligendum est, ratione diuinæ substantiæ, vel naturæ, cætera vero omnia requiri ut dispositiones quædam ad hanc contemplationem. Sic toto *lib. 1. Ethic. & lib. 10. c. 8. & 9.* & ideo *7. Polit. c. 3.* hanc contemplationem præfert omni humanæ actioni, etiam gubernationi Reipublicæ, & ideo *5. Met. c. 2.* sapientiam laudat, & præfert omnibus, & *lib. 12. c. 7.* dicit, Deum contemplatione sui esse beatum, nos vero quando illi, ut possumus, similes efficiamur. Hanc sententiam sequutus est D. Thom. *1. 2. quest. 3. art. 5. & 9. 4. art. 3. & 1. p. q. 62. art. 1. & 64. art. 1. ad 1. idem 3. cont. Gent. cap. 4. 4. & in 3. d. 29. quest. 2.* & exponendo Aristotelem. Cuius rationes sunt primo, quia contemplatio est de se diuturnior, magisque perpetua, est enim immaterialior, & carens contrario. Secundo, quia est per se sufficiens magis quam cætera, quia propter se quæritur, & non propter aliud, & quia paucissimis adiumentis eget. Tertio, quia est operatio maxime operabilis, quia est maxime consentanea naturæ secundum gradum supremum eius. Unde est quarta ratio, quia est perfectissima operatio, & maxime propria hominis, in qua maxime differt à brutis, & cum Deo, & substantiis immaterialibus convenit. Denique, quia per hanc actionem fit hominem maxime familiaris Deo.

Secunda sententia ait, consistere hanc beatitudinem in amore Dei naturali super omnia. Tenet Cano *lib. 9. de locis, c. 9.* ubi reprehendit Aristotelem, quod omnino fuerit oblitus huius actus, & Scot. *4. d. 49. quest. 3. art. 2.* qui tamen existimat Aristotelem sub contemplatione amorem comprehendisse, quia rationes eius non magis procedunt de actu intellectus, quam voluntatis, ipse quoque existimat voluntatem esse perfectiorem potentiam: accedit, quod quilibet cognitio naturalis Dei potest esse in peccatore, unde solus amor esse videtur qui coniungit hominem perfecte cum suo fine ultimo naturali.

Hæc questio, suppositis supra dictis *disput. 6. & 7.* de beatitudine supernaturali, facile expediri potest. Dicendum est consequenter, hanc beatitudinem consistere in perfectissima naturali conjunctione cum Deo per intellectum, & voluntatem, quantum ex creaturis naturali lumine intellectus cognosci potest. Quod est verum siue loquamur de homine ex anima, & corpore composito, siue de anima separata; & hoc sequuntur auctores supra citati in simili, neq; ab illa discrepat Scot. & Scot. *d. 49. q. 5. art. 4. concl. 5.* Medina *1. 2. q. 3. art. 7.* qui sic etiam Aristotelem intelligunt, nam inter alia dixit, illam contemplationem facere sapientem, vel amicum, & charum Deo, *1. Ethic. cap. 7. & 7. Polit. cap. 1.* & alibi requirit virtutem animi ad beatitudinem.

Rationes sunt claræ, nam in primis quod diuina cognitio sit necessaria, satis probatur rationibus